

Com gestionar els diferents comptes, usuaris i claus personals que tinc? Gestió de comptes en tecnologies pròpies i privatives als centres educatius

Aquest document recull les especificacions i recomanacions per a la gestió de comptes de tecnologies pròpies i privatives en un centre educatiu. Aquestes recomanacions formen part del projecte pilot per desplegar el **Pla de privacitat i digitalització democràtica dels centres educatius** elaborat **Xnet i un grup de famílies promotores** que compta amb el suport de la Direcció d'Innovació Democràtica i el Comissionat d'Innovació Digital de l'**Ajuntament de Barcelona** i el **Consorti d'Educació de Barcelona**. El desenvolupament tècnic el duen a terme les empreses que han guanyat la licitació pública, **IsardVDI** i **3ipunt**.

1. De quines tecnologies o eines parlem?

Tant en l'entorn escolar com fora de l'escola, cada cop utilitzem més tecnologies, aplicacions i serveis digitals que estan disponibles gratuïtament online: Gmail, Drive, Canva, Genially, Google Sites, Story Bird, Thinklink, Musescore, Bubbl.us, Mentimeter, etc. Aquestes tecnologies són softwares privatis, de codi no auditable i gestió de dades en servidors que no ens pertanyen a nosaltres sinó al seu desenvolupador. Paral·lelament, podem utilitzar tecnologies de programari lliure no privatives com és el cas del paquet educatiu DD. Per tant, de cara a donar-nos d'alta i crear usuaris i claus en aquestes eines i tecnologies, és important que sapiguem distingir entre:

1. **Tecnologies privatives:** les tecnologies o *softwares* propietaris o privatis són tecnologies de codi tancat, al qual només hi accedeixen els seus desenvolupadors. Com que es troben en el núvol, normalment, les dades i la informació que generem (correus, arxius, infografies, webs, mapes conceptuals, etc.) són emmagatzemades i custodiades per les pròpies empreses que han creat les tecnologies. Això facilita que les dades estiguin en un núvol que no cal gestionar i que hi puguem accedir en remot (quan iniciem sessió), però alhora fa que no siguem sobirans de les nostres dades i depenguin d'empreses privades. En moltes ocasions, les empreses propietàries d'aquestes tecnologies han copiat software lliure, l'han adaptat i després l'han tancat.
2. **Programari lliure:** el paquet educatiu DD és de programari lliure i de codi auditable. Tothom qui ho vulgui pot accedir al codi del seu desenvolupament —no pas a les dades concretes que cada entorn instal·lat allotja— per consultar-lo, veure que processos du a terme amb els continguts i les dades, millorar-lo i enriquir-lo. Obeeix a una filosofia col·laborativa, no privativa i que creix gràcies a la intel·ligència i aportacions col·lectives. Per això, un cop instal·lat, el paquet educatiu garanteix la sobirania tecnològica de qui l'allotja, en el nostre cas, els centres educatius.

Atès que la sobirania de les dades generades en aquests dos grups de tecnologies té condicions diferents, a continuació fem una sèrie de recomanacions tant per als comptes d'usuaris del paquet DD i com per als comptes d'usuaris de tecnologies privatives.

2. Comptes, usuaris i claus del paquet educatiu DD

El compte del paquet educatiu DD està format pel nom d'usuari i la clau o password. Recomanacions:

1. **Clau o password única:** crear una clau que només fem servir al paquet educatiu. No replicar-la ni reutilitzar-la a cap altre lloc.
2. **Pauta per crear una clau segura:** el millor sistema és combinar diverses paraules que no tinguin res a veure entre elles (3 ó 4 com a mínim), ja que endevinar paraules associades aleatòriament és molt més difícil que endevinar combinacions de lletres i signes. Podem fer-ho de manera que la 'frase' resultant sigui fàcil de recordar només per a nosaltres. Per exemple:

Exemple 1: dibuix ahora pernil bajo

Exemple 2: dia pota llapis avia

3. En resum

Mínim 8 caracters

Tres paraules inconnexes a la persona

No pot ser el nom d'usuari

No pot ser l'email

4. Si en comptes de generar-ho la direcció o el professorat, els feu generar per l'alumnat, aconsellem fer una dinàmica perquè s'entengui la importància del secret i fortalesa del password.

3. Comptes, usuaris i claus de tecnologies privatives

Les tecnologies privatives, com hem dit, són aquelles de codi tancat o privatiu. Avui en dia moltíssimes aplicacions d'aquest tipus estan disponibles gratuïtament online: Gmail, Drive, Canva, Genially, Google Sites, Story Bird, Thinklink, Musescore, Bubbl.us, Mentimeter, etc.

Datificació i sobirania de dades: és molt important ser conscients que obrir un compte en aplicacions privatives que treballen en el núvol generalment implica cedir l'emmagatzematge de totes les dades i informacions que generem en servidors aliens privats. No serem, per tant, sobirans de les nostres dades. I els menors d'edat tampoc. Normalment són eines molt útils i enriquidores, però quan les fem servir hem de ser conscients de la contrapartida en datificació i vulnerabilitat de drets digitals que generen.

Per aquesta raó, si és necessari utilitzar aquestes tecnologies, recomanem crear aquests tipus de comptes:

1. **Crear comptes comodí personals:** actualment, moltes d'aquestes aplicacions gratuïtes disponibles online ofereixen la possibilitat fàcil i ràpida d'obrir un compte amb el compte de Google, sense necessitat de crear un nou usuari i clau. Tanmateix, una alfabetització digital conscient passa per no cedir a monopolis com Google la potestat de representar la nostra identitat i, encara menys, la potestat de barrejar l'ús d'una cosa tan personal com és el correu amb l'accés a espais on no sabem exactament què passa amb les nostres dades.

Per aquesta raó és fonamental distingir entre:

- El vostre compte de correu d'ús diari privat o del centre.
- El compte comodí: una mesura d'higiene digital recomanable és la de tenir un correu electrònic comodí que **fem servir només per a entrar en llocs poc fiables** o dels quals no tenim prou informació sobre la seva privacitat, i que no tinguin res a veure amb el nostre correu electrònic ni amb els arxius que tenim al núvol. Encara que al principi pugui semblar més difícil per l'alumnat, és important fer-li entendre que és millor obrir un compte nou (amb usuari i clau diferents als del paquet educatiu i el correu privat) que cedir el control de totes les nostres activitats a Google. Aquest compte ha de tenir alies que no estiguin associats al nostre nom i cognoms.

2. **Crear comptes comodí de centre:** una mesura alternativa és que des dels centres educatius s'obri un compte comodí únic de centre i donar-hi accés a l'alumnat i assegurar-se que les activitats en aquestes eines no es realitzin identificats amb comptes personals o del centre.